

УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ е-НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Стаховська Оксана,
*учитель-методист української мови та літератури,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Київської гімназії східних мов № 1, м. Київ, Україна*

Освіта в Україні, столична освіта є «основою інтелектуального, духовного, фізичного та культурного розвитку особистості <...>, запорукою розвитку українського суспільства, об'єднаного спільними цінностями та культурою, та держави¹(с. 4)».

Завдання модернізації освіти в Україні, визначені Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепцією Нової української школи, низкою інших нормативних документів, спрямованих на розвиток національної освітньої галузі, що відповідає вимогам часу, потребам особистості, здатної реалізувати себе в суспільстві, яке постійно трансформується.

На основі сучасних тенденцій розвитку змісту освіти на початку ХХІ століття розробляються нові навчальні книги, курси за вибором, де поєднується зміст соціального запиту з потребами особистості. Водночас, ураховується вимога щодо збагачення і конкретизації процесуальної частини змісту шляхом дидактико-методичного розроблення нових способів навчальної взаємодії вчителя й учнів²(с. 20).

Програмою «Освіта Києва. 2015–2018 роки» було визначено пріоритетні процеси розвитку столичної освіти. Визнання компетентнісного підходу провідним у освіті передбачає формування не лише предметної, а й ключових компетентностей, зміщення акцентів зі знанневого на діяльнісний освітній результат³. Важливе значення має формування такої ключової компетентності як «інформаційно-цифрова компетентність». У цьому процесові провідна роль належить новим засобам навчання як специфічним знаряддям педагогічної праці. До них відносимо електронні засоби навчання – е-підручники.

У 2016 році наказом Департаменту освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 13.09.2016 р. № 757 «Про організацію дослідно-експериментальної роботи «Організаційні, психолого-педагогічні умови впровадження е-навчання в школі» у загальноосвітніх навчальних закладах» з метою поширення інноваційного досвіду й подальшого вдосконалення

пошукової роботи в навчальних закладах міста Києва було впроваджено експериментальне педагогічне дослідження «Організаційні, психолого-педагогічні умови впровадження елементів е-навчання в школі».

Дослідно-експериментальна робота в Київській гімназії східних мов №1 здійснюється у 5–7 класах за такими етапами:

1. Організаційно-констатувальний (вересень 2016 р. – грудень 2016 р.);
2. Констатувально-моделювальний (січень 2017 р. – червень 2017 р.);
3. Формувально-впроваджувальний (серпень 2017 р. – грудень 2019 р.);
4. Узагальнювально-корекційний (січень 2020 р. – вересень 2020 р.);
5. Рефлексійно-прогностичний (жовтень 2020 р. – червень 2021 р.).

Наразі гімназія виконує завдання формувально-впроваджувального етапу. Працюючи з е-підручниками впродовж двох років, ми вже можемо зробити висновок, що система «Е-підручники» сприяє інтенсифікації навчального процесу, підвищенню його ефективності та якості. Актуальність цієї системи очевидна – електронний підручник ставиться на один шабел з автоматизованими навчальними системами.

Особливої уваги заслуговує опис унікальних можливостей електронних підручників, використання яких створює передумови для небувалої в історії педагогіки інтенсифікації освітнього процесу: комп'ютерна візуалізація навчальної інформації, архівне зберігання значних обсягів інформації з можливістю її передачі, а також легкого доступу і звернення користувача.

Застосування електронних підручників у освітньому процесі в поєднанні з системою управління навчанням та управлінням освітнім забезпеченням: можливість організації індивідуальної підтримки навчальної діяльності кожного учня вчителем, можливість організації мережевої взаємодії вчителя з учнем, скорочення часу і зусиль педагога на здійснення буденних операцій на всіх етапах уроку, скорочення часу і зусиль учня при здійсненні пошуку інформації (у тому числі додаткової) у великому її обсязі. Отже, цінністю для всіх учасників освітнього процесу є саме інформація, швидкість її доставки, зручність її пошуку, різноманітність форм її відображення (мультимедійність).

До позитивних якостей системи «Е-підручники» можна віднести те, що усі зміни до підручника читач може отримати миттєво, усі підручники в одному форматі, мають один інтерфейс. Вони розміщені в одному «Є» додатку в пристрої та на одному сайті в Інтернеті. Підручники працюють на пристроях з MS Windows та Android. Після завантаження не потребують підключення до Інтернету.

Система «Е-підручники» забезпечує широкий законний доступ до цифрових копій підручників, які використовуються у навчальному процесі загальноосвітніх шкіл України. Якість відображення текстів і малюнків дуже висока. Є можливість змінювати масштаб за потреби. Це не просто сканована копія, а повноцінний цифровий підручник високої якості з додатковими можливостями використання контенту: повнотекстовий пошук по усьому підручнику, інтерактивний зміст, створення поміток, закладок тощо.

Щодо виховної складової використання цифрових підручників на занятті: в учнях виховується ставлення до планшетів, наголошується на

тому, що це не іграшка, а інструмент для навчання. Упродовж усього процесу роботи з електронними підручниками розвивається інформаційна культура використання сучасних пристроїв, розвиток якої можливий тільки в практичній роботі з пристроями. Здоров'язбережувальні властивості використання електронних підручників полягають в тому, що вага будь-якої кількості підручників у портфелі школяра – це вага планшета.

Також варто зазначити, що під час роботи з е-підручниками передбачається діалоговий або інтерактивний режими роботи учнів основної школи, який вчитель на засадах особистісно орієнтованого підходу обирає з учнем темп роботи з інформаційною системою та траєкторію власного навчання. Можливість реалізації різних організаційних форм навчання і варіювання режимів роботи є однією з переваг планшета як засобу навчання. «Е-підручник» презентує також унікальні можливості, котрі не можуть бути реалізовані за допомогою інших технічних засобів навчання (організація колективної самостійної роботи, дистанційне навчання, спілкування в режимі реального часу тощо).

Негативним у роботі з «Е-підручниками» є те, що необережні локальні зусилля у досягненні швидкого навчального ефекту за допомогою «універсальних підручників» мають ризик глобального значення – фатальної деструкції мислення. «Підсвідома утилітарність», прищеплювана вже не одному поколінню, спровокувала й репрезентувала так звану «кнопкову психологію», коли натиск на клавішу гаджета розв'язує багато питань вашого життя. І за цим криються далеко не тривіальні наслідки. Люди вдаються до спрощених логічних схем мислення

Загалом матеріали системи «Е-підручники» відповідають освітнім стандартам, навчальним програмам, затвердженим МОН України і вимогам, які висуваються до такої форми матеріалів.

¹ Закон України «Про освіту». Суми : ТОВ «ВВП НОТІС», 2018. 84 с.

² *Фундаменталізація змісту освіти в старшій школі: теорія і практика* : кол. монограф. / [за наук.ред. д-ра пед. наук Г. О. Васьківської]. Київ : Педагогічна думка, 2015. 288 с.

³ *Освіта Києва 2015–2018 роки*. URL: http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/1_docki2.nsf/alldocWWW/F3C03C3335C151BFC2257F8700687553?OpenDocument